

7 באוגוסט 2019

לכבוד

השופט חנן מלצר

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-22

הנדון: הצבת מצלמות בקלפיות

התנועה למשילות ודמוקרטיה פועלת לחיזוק עקרונות הדמוקרטיה המתבטאים בבחירתו של העם ולחיזוק טוהר המידות והשקיפות.

נבקש לומר את הדברים במהלך הדיון מעבר לרשום כאן.

עמדת התנועה היא שאין למנוע מנציגי המפלגות השונות לתעד את המתרחש בשולחן מזכירות הקלפי על ידי הצבת מצלמות. כמובן, שאין לאפשר כל תעוד של הנעשה מאחורי הפרגוד, כפי שנסביר בקצרה:

חשיבות טוהר הבחירות בתוצאות אמת

א. טוהר הבחירות לא נוגע רק לדרכים המינהליים והפרוצדורליים של קמפיינים, אסדרת דרכי תעמולה, מימון מפלגות, דרכי תרומה לרשימות וכדומה. כל אלה באים לשרת את המטרה לפיה התוצאות שיתקבלו בסוף יום הבחירות יהיו תוצאות אמת שישקפו את כלל הפתקים שבחרו אזרחי ישראל בקלפי מתוך רצון חופשי. כשמדברים על טוהר בחירות – יש לראות בזה את המטרה.

ב. אין לכחד כי הצבת מצלמות מצמצמת בהכרח את האפשרות למעשי מרמה בקלפיות. תעוד שכזה ירתיע עבריינים ואף יאפשר לנקוט נגדם צעדים מתאימים. גם אי סדרים אחרים יכולים להיחסך ולתרום להתנהלות תקינה בייחוד בתהליך ספירת הקולות וסיכומם.

ג. אין להתעלם מהעובדה כי בבחירות בישראל ישנם זיופים. היקף הפגיעה בטוהר הבחירות נעשה בהיקף שלא ניתן להתעלם ממנו. די לשמוע עדויות של מזכירי קלפי כדי לסבר את האוזן. מומלץ לעלעל בכתבתו של העיתונאי קלמן ליבסקינד שפורסמה בעיתון 'מעריב' בחודש אפריל האחרון ובה עדויות על שהתרחש אך בבחירות לפני ארבעה חודשים. ראו כאן: <https://www.maariv.co.il/journalists/Article-695150>

ד. מזכירי קלפי ונציגים טענו ליחס לא נוח, ברוטלי או מאיים כלפיהם באופן שהפריע להם לעשות את עבודתם. תעוד וצילום יכולים לסייע להם לעשות את עבודתם ולשבש הפרעות לתפקודם במהלך היום.

ה. העובדה כי יש רושם שמשטרת ישראל וגורמי אכיפת החוק נוהגים לכאורה באדישות כלפי התופעה, לא מעידה כי אינה קיימת אלא כי היא אינה מטופלת מספיק. מצופה כי גם ועדה זו תתרום את חלקה יותר ותוביל את גורמי האכיפה והרשויות בנושא. נכון שהרשויות יפנו מאמצים בשיעור שאינו פחות מחומרת המעשים וההשלכה האדירה שלהם.

הטענות להרתעת מצביעים

ו. יש שבחרו לטעון כי הפעלת מצלמות תרתיע ותרחיק בוחרים במגזר הערבי מכיוון שבמגזר זה קיים לעיתים חשש מלהצביע ו"לשתף פעולה" עם תהליך הבחירות. תחילה, יש לציין כי לא עלה ולו מקרה אחד בו מישהו נפגע בצורה כזו או אחרת כתוצאה מתעוד. כך שהטיעונים הללו הנאמרים ונכתבים בטונים גבוהים, בינתיים מוחזקים כמגדלים הפורחים באוויר.

ז. הטענה כי תעוד מצלמות ירתיע מצביעים שיעדיפו לא ללכת לקלפי אינו עובד רק לכיוון אחד. התופעה החמורה של זיופים בקלפיות גורמת לאזרחים לוותר על מימוש זכותם הדמוקרטית, מכיוון שהצבעתם נעשית פחות חשובה בשעה שבקלפי אחרת אנשים מטעם סופרים קולות כאוות עמדותיהם בלי דין ובלו דיין. **תופעה של זיוף בהצבעה מרתיעה אזרחים ישרי דרך הסבורים במידה לא מבוטלת של צדק שבכל מצב הטיחה שלהם בהצבעה נטמעת בדרך של רמאות ומאמציהם באים לריק.** מצלמות שימנעו זיופים בהכרח ישפרו את רצונם של אזרחים מכבדי חוק לממש את זכותם וחובתם הדמוקרטית.

ח. קשה לטעון כי מצלמות שמטרתן למנוע זיוף ירתיעו אזרחים מלגשת אל הקלפי. ראוי להזכיר שקלפי מוצבת במקומות ציבוריים וגלויים, במוסדות ובמבני ציבור, כך שעצם הגעה לקלפי חושפת את האזרח לסביבה רבה ופומבית שאין לו שליטה עליה. לומר שאזרח שאינו נרתע מחשיפה כזו, ירתע מתעוד של צילום בשולחן הקלפי ועוד בידי מי שאין לו עניין בתעוד שלו, זו גישה תמוהה שלא מחזיקה מים, ודאי לא משכנעת.

השתייכות מפלגתית של יוזמי התעוד

ט. אין לקבל את הטענה שרואה פסול בכך שיוזמי התעוד משתייכים למפלגות מסוימות נגד קלפיות מסוימות. דרכו של עולם כי אדם וקבוצה פועלת כדי להגן על עצמה מפגיעה. לא ראינו את מתנגדי התעוד משקיעים משאבים כדי לשבש זיופים, ואין זה מצופה מהם.

י. כל מפלגה המתמודדת לכנסת מקבלת באופן יחסי ושוויוני לפי דין את מימון המדינה בהוצאות מערכת הבחירות שלה. כל מפלגה רשאית להפנות את המימון הזה לדרכים בהן היא מוצאת לנכון כדי לשרת את מטרתיה ולהוסיף לה מצביעים ובכלל זה, לפעול למניעת זיופים מצד מפלגות מתחרות העלולים לפגוע בהישגי הרשימה. לכן, לגיטימי שמפלגה שסבורה שהיא נפגעת בצורה בלתי חוקית תשקיע משאבים כדי למנוע זאת.

המישור החוקי והלכה ולמעשה

- יא. חוק הבחירות לכנסת וכל דין אחר לא מונע פעולה כמו הצבת מצלמות באזור שולחן מזכירות הקלפי ובעת ספירת הקולות וחיתום הפרוטוקול.
- יב. יודגש, כי אין מקום לתעוד של הנעשה בארבע אמותיו של האזרח הניגש לקלפי מאחורי הפרגוד. צילום ותעוד במרחב הזה מנוגד לחוק והוא כמובן אסור.
- יג. בצילום המתנהל בוועדת הקלפי אין פגיעה בפרטיות. מדובר בשליחות ציבורית ובנאמנות של כלל אזרחי המדינה באותם עובדים ונציגים והם לא עוסקים בעניין אישי ופרטי אלא בעניין שהוא רשות הרבים לכשעצמו.
- יד. נכון שוועדת הבחירות האמונה על טוהר הבחירות לא תמנע הצבת מצלמות בשולחנות ועדת הקלפי. מלכתחילה מצופה היה שהועדה תעודד בעצמה פעולות כאלה מצד גורמי האכיפה והרשויות, אך ודאי שאין לה למנוע דרך חוקית ולגיטימית שאין בה פסול לקיום בחירות סדירות וחוקיות.
- טו. אנו קוראים לוועדה ולעומד בראשה לתת את הדעת ולנקוט פעולות יזומות לצמצום הזיופים בבחירות. הן לבחירות הקרובות והן לטווח הרחוק.

בכבוד רב ובברכה,

יהודה עמרני

מנהל הפעילות – התנועה למשילות ודמוקרטיה (ע"ר)